

UZASADNIENIE

Formularz (...)	Sygnatura akt	IV Ko 11/22	
1. WNIOSKODAWCA			
J. P. (1) z domu P. D. C. (1) z domu P.			
2. ZWIĘZŁE PRZEDSTAWIENIE ZGŁOSZONEGO ŻĄDANIA			
1.	Odszkodowanie (kwota główna)	Odsetki	
1.			
2.	Zadośćuczynienie (kwota główna)	Odsetki	
1.	4.000.000 zł na rzecz wnioskodawców		
3.	Inne		
1.			
3. Ustalenie faktów			
3.1. Fakty uznane za udowodnione			
Lp.	Fakt	Dowód	Numer karty
3.1.1.	E. P. (1) syn Z. urodził się w dniu (...) we wsi M. powiat sokolski, znajdującej się w odległości 16 km od G., które od 1918 roku	Odpis skrócony aktu urodzenia E. P. (1)	29

	<p>należało do Polski, a po II wojnie światowej weszło w skład (...) ZSRR. Wieś ta w 1921 roku liczyła 14 domów i 83 mieszkańców w tym 75 prawosławnych i 8 katolików. E. P. (1) był synem rolnika, sam również był rolnikiem. W okresie okupacji niemieckiej prowadził wraz z żoną J. gospodarstwo rolne</p> <p>o powierzchni 7 ha w rodzinnej wsi. Mieszkał wraz z żoną J., owdowiałą matką M. i dwiema córkami - D.(ur. w (...) roku) i H. (ur. w (...) roku).</p>		
M. - W.	34		
Odpis skrócony aktu urodzenia H. F. z domu P.	35		
Świadectwo ślubu Z. P. i J. M.	245		
zeznania wnioskodawczyni J. P.	267odw. -269odw.		
zeznania wnioskodawczyni D. C. (2)	270-270odw.		
3.1.2.	<p>E. P. (1) w czasie II Wojny Światowej wprawdzie nie należał formalnie do żadnej organizacji niepodległościowej, gdyż miał pod opieką i na utrzymaniu całą rodzinę (matkę, żonę i dwie małe córki) - ale już w 1942 roku nawiązał współpracę z podziemiem AK i pomagał działającym na ww. terenie</p>	zeznania wnioskodawczyni J. P.	267odw. -269odw.

	<p>partyzantom, w dużej mierze rekrutującym się ze struktur Armii Krajowej (AK). Znał wszystkich członków oddziału (...). Byli to jego koledzy i dalecy krewni. Ponieważ nie mógł pójść do partyzantki - nie został zaprzysiężony. Dlatego otrzymywał tylko zadania cywilne. Współpracujące z AK osoby nie zaprzysiężone były osobami zaufanymi.</p>		
List T. Ł. (1)	45		
Wspomnienia por. T. Ł. (1) "S.", (...)			
Współpraca wsi z oddziałami partyzanckimi	43-44		
3.1.3.	<p>W 1943 roku złożono donos o ukrywaniu Żydów, w konsekwencji którego E. P. (1) wraz z sześcioma innymi (...) został aresztowany przez Niemców i skazany na śmierć. W grupie 7 osób przewieziono go w okolice majątku K.. Wszyscy aresztowani byli ze sobą powiązani bliższymi lub dalszymi relacjami przyjacielskimi i koleżeńskimi. Po zatrzymaniu eskortujący ich Niemcy rozwiązali dwóch aresztowanych - w tym E. P. (1), by wykopali dół. Jednego z Niemców E. P. (1) poprosił by pozwolił mu się pomodlić, na co żandarm przystał. Wówczas E. P.</p>	List T. Ł. (1) do J. P. (3)	45

	<p>(1) w czasie modlitwy nagle uderzył żandarma szpadlem, żandarm wpadł do dołu, a E. P. (1) i drugi rozwiązany aresztowany uciekli. Niemcy strzelali do nich, ale udało im się uciec.</p> <p>Aby ochronić rodzinę przed szykanami zniknął. Chronił się u rodziny żony.</p>		
Wspomnienie L. M. (1) z 18.06.2021 roku	47		
zeznania wnioskodawczyni J. P.	267odw. -269odw.		
3.1.4.	<p>W sierpniu 1944 roku E. P. (1) uczestniczył w przygotowaniach do objęcia stanowiska komendanta Straży Obywatelskiej (Milicji) w gminie Z.. W sierpniu 1944 roku wraz z bratem stryjecznym J. P. (4) zorganizował tam posterunek i został Komendantem . W rozporządzeniu Krajowej Rady Ministrów z dnia 1.08.1944r o tymczasowej organizacji służby bezpieczeństwa (Dz.U. Nr. 2 poz 18, rozdział 2 str 33) użyto sformułowania Straż Obywatelska, jednak w ówczesnym czasie, w potocznym rozumieniu nie przyjęło się używanie zwrotu Straż Obywatelska, gdyż Straż była kojarzona ze Strażą Pożarną. Zaczęto używać zwrotu Milicja Obywatelska na miejsce zwrotu Straż Obywatelska.</p>	zeznania wnioskodawczyni J. P.	267odw. -269odw.

	Jednakże nie była to ta sama milicja powołana w późniejszym czasie dekretem PKWN z dnia 7.10.1944r.		
- „ Jaka Policja - uwagi na marginesie prac nad nową ustawą o Policji ” – P. M.	46-65		
rozporządzenie	87-94		
3.1.5.	Wkrótce w ramach większej akcji prowadzonej przez NKWD jako konsekwencji akcji (...) aresztowani zostali dowódcy oddziałów AK i osadzeni w areszcie w Z.. Żołnierze AK przygotowywali akcję odbicia tych więźniów i E. P. (1) zaproponował pomoc, jeśli będą trudności z ich odbiciem. AK odbiło więźniów.	(...)i (...) na (...)	97-110
list T. Ł. (1)	45		
3.1.6.	W dniu 11 listopada 1944r. kilkoro (...), znajdującej się w gminie Z. wystosowali do Komendanta powiatu (...) „zawiadomienie”, w którym skarżyli się na zachowanie komendanta milicji E. P. (1) i milicjanta J. P. (4), min. za niesłuszne aresztowanie za rzekomy wyrąb drzew w lesie, na groźby pod ich adresem, które będą zrealizowane, jak tylko Rosjanie, którzy są tu tymczasowo odejdą,	Zawiadomienie z dnia 11.11.1944 r Komendanta powiatu sokolskiego przez kilku mieszkańców-Białorusinów wsi D. gminy Z.	73, tłumaczenie- 69-70, 71-72

na gnębienie Białorusinów ze strony E. P.. Podnosili także, że E. P. groził także Białorusinom, za to, że Białorusini świętowali 7-go listopada rocznicę Wielkiej Rewolucji Październikowej. Mieszkańcy prosili o pomoc i zabranie od nich E. P. (1) i J. P. (4).

W dniu 12 listopada została przez porucznika rosyjskiego przesłuchana wymieniona w zawiadomieniu M. J.. Zeznała wówczas m.in., że odnośnie E. P. (1) nic nie może powiedzieć, natomiast opisywała zachowania J. P. (4), który miał z nienawiścią odnosić się do Białorusinów. Informowała, że w czasie niemieckiej okupacji był on „w bandzie”.

W dniu 13.11.1944 r. porucznik wystawił zaświadczenie dotyczące J. P. (4), w którym informował, że jest on członkiem AK, aktywnym uczestnikiem band walczących przeciwko władzy radzieckiej, że umyślnie wypuścił aresztowanego przez komendanturę wojskową byłego niemieckiego sługusa K.. Ponadto, że prześladowuje i znęca się nad ludnością białoruską. Był też sporządzony na tę okoliczności raport.

protokół przesłuchania świadka M. J. z dnia 12.11.1944 r	73, tłumaczenie- 74-75, 76		
Zaświadczenie z dnia 13.11.1944 roku sporządzone przez lejtnanta S.	79, tłumaczenie- 77-78		
Raport starszego lejtnanta Ł. z dnia 13.11.1944 roku	79, tłumaczenie-78		
Kwestionariusz osobowy zastępcy komendanta milicji w Z. - J. P. (4)	80-84		
zeznania wnioskodawczyni J. P.	267odw. -269odw.		
3.1.7.	<p>W dniu 12 listopada 1944 roku E. P. (1) został aresztowany przez NKWD. Formalnie został aresztowany za wzniecanie waśni na tle narodowościowym pomiędzy Polakami a Białorusinami oraz za oczernianie ZSRR.</p> <p>Po aresztowaniu E. P. (1) podał nieprawdziwą datę swego urodzenia - 11 grudnia 1904 roku. Obawiał się wcielenia go do Armii Czerwonej i wysłania na front. Ukończenie 40 lat powodowało, że nie było spełnione kryterium wieku związanego z takim wcieleniem. Była to wówczas często spotykana praktyka wśród internowanych.</p>	zeznania wnioskodawczyni J. P.	267odw. -269odw.

wykaz aresztowanych	135		
3.1.8.	<p>Po aresztowaniu E. P. (1) osadzono najpierw w areszcie NKWD w B., a następnie w dniu 4.12.1944 przewieziono do obozu dla internowanych w O.. W dniu 14 kwietnia 1945 roku został przetransportowany do obozu nr 178 w R.. Transport do R. dotarł 17.04.1945r.</p> <p>W dniu 16 kwietnia 1945 E. P. (1) został osadzony w obozie nr 178. W dniu 11.01.1946 r wyodrębniono z obozu nr 178 siedem podobozów w tym podobóz nr 10 w D. i z tych siedmiu podobozów utworzono nowy obóz nr 454 w K. W., do którego przyporządkowano E. P. (1).</p> <p>W dniu 7 lipca 1947 został on odesłany z obozu nr 454 do obozu nr 171, położonego w rejonie stacji S. w M. Autonomicznej Socjalistycznej Republice Radzieckiej.</p> <p>W dniu 8 października 1947 został odesłany do obozu nr 284 w B. (op. cit. str. 47) . Obóz ten miał charakter obozu rozdzielczego, z którego następowała repatriacja polskich więźniów.</p> <p>E. P. (1) w dniu 30 października 1947 r.</p>	<p>Indeks represjonowanych tom XIII - Uwięzieni w O. i R., str. 52</p>	217-220

	przybył jako repatriant z ZSRR		
akta osobowe E. P. (1) NKWD ZSRR	196-197		
Indeks Represjonowanych	207		
Wykaz repatriantów przybyłych z ZSRR w dniu 30.10.1947 r transportem Archiwum Akt Nowych - Archiwum Wschodnie-Katalog W. Osobowych sygn. akt IV/W 3 74	195		
indeks	207, 208		
3.1.9.	<p>Warunki w obozach dla internowanych były bardzo ciężkie. Obóz w O. był ogromnie przeludniony, w krytycznym okresie przebywało tam około 3000 internowanych, w tym 2654 mężczyzn i 394 kobiety.</p> <p>Warunki były na tyle tragiczne, że nie było fizycznie możliwości rozdzielania mężczyzn od kobiet.</p> <p>Z dostępnych raportów wynika, że obóz nie był przygotowany na przyjęcie takiej ilości internowanych Polaków, na jednego przypadało 0,84 metra kwadratowego powierzchni mieszkalnej (obecna norma w zakładach karnych to 10 m kw. na jednego osadzonego !) - w związku z tym normalny</p>	indeks represjonowanych Tom XIII Uwięzieni w O. i R. - str. 18,23-24, 34, 386,	217-220

sen był niemożliwy, brak opału, zimno, brak przegotowanej wody do picia, brak warzyw, ziemniaków, chleb wydawany raz dziennie, plaga insektów, wszy, pluskiew. Brak mebli, pościeli, lekarstw, środków dezynfekcyjnych. Z raportu wynika, że w tym samym obozie lepsze były warunki przebywania jeńców niemieckich .

Od 31.05.1945 do 8.12.45wielokrotnie wzrosła także liczba internowanych i osadzonych w obozie w R., do łącznie 16 podobozów. Osadzeni pracowali w trudnych warunkach przy budowie dróg bitych.W jednostce panowały tragiczne warunki bytowe i sanitarne wynikające w dużej mierze z nieprzygotowani a obozu do przyjęcia tak dużej liczby osób.Polaków umieszczono w małych barakach pozbawionych oświetlenia i ogrzewania. Internowani spali na gołych pryzkach. Brakowało im sienników oraz odzieży.

Fatalny był również system odżywiania.W podobozie panowały również tragiczne warunki sanitarne.

Kąpiel odbywała się raz na dwa tygodnie. W trakcie jej trwania każdy z więźniów otrzymywał

	<p>wiaderko gorącej wody (woda zimna była dostarczana w dowolnej ilości z kranu) oraz mydło wielkości dwóch kostek cukru.</p> <p>W podoboże nie istniał żaden system opieki medycznej.</p> <p>Brakowało lekarstw, personelu medycznego oraz miejsc rekonwalescencji i hospitalizacji.</p> <p>Nie obowiązywał żaden regulamin. Codziennie odbywały się przesłuchania.</p> <p>W D. istniały lepsze warunki bytowe, sanitarno-higieniczne, szcążtkowa opieka medyczna, a także system pracy wykonywanej przez więźniów.</p> <p>W obozie obowiązywał regulamin skrupulatnie egzekwowany przez władze obozowe. Internowani pracowali zarówno na terenie obozu, jak i poza jego granicami. W obozie panował potworny głód.</p>	
<p>„Indeks represjonowanych ze wsi J. w latach 1944-1947</p> <p>(Warunki życia codziennego obywateli polskich w obozie w R. Na podstawie opracowania pod tym tytułem A. A. z (...) J.) - J. Zespół (...)</p>	<p>209-216</p>	

od 2011 opubl. Przez R. S. 19.10.2019 r str.3-8			
„Życie codzienne obywateli polskich w wybranych obozach w ZSRR w latach 1944-1949 ” - A. U. J. - Studia z historii społeczno-gospodarczej - Tom XVIII - 2017r s. 38-46	235-239		
zeznania wnioskodawczyni J. P.	267odw. -269odw.		
zeznania świadka A. P. (1)	272odw.-273odw.		
3.1.10.	<p>Przeżycia obozowe odcisnęły na E. P. (1) niezatarte nigdy piętno - miały fatalny wpływ na jego psychikę oraz zrujnowały mu zdrowie.</p> <p>Będąc w obozie zamartwiał się o żonę i dwie małe córeczki, a także o matkę-wdowę. Z domu nie miał żadnych informacji, sam nie mógł przekazać informacji o sobie.</p> <p>To przymusowe rozłączenie było źródłem nieustającego stresu E. P. (1).</p> <p>E. P. (1) czuł się zastraszony i zagrożony utratą życia. W późniejszym życiu cierpiał z tego powodu na bezsenność, dręczyły go koszmary i napady panicznego lęku, które trudno mu było opanować.</p>	zeznania wnioskodawczyni D. C.	270-270odw.

	<p>W obozie E. P. (1) zachorował na gruźlicę, która w tym czasie była chorobą nieuleczalną i bezpośrednio zagrażającą życiu.</p> <p>Z łagru wrócił ciężko chory, miał obite nerki i gruźlicę. Po nocach krzychał z bólu.</p> <p>Był wówczas prątkującym gruźlikiem. Czuł się jak trędowaty, nie mógł przebywać z bliskimi w tych samych pomieszczeniach, brać na kolana córeczek i spędzać z nimi czasu w bliskim kontakcie. Wiedząc, że jest chory dbał o bezpieczeństwo rodziny.</p> <p>Przez bardzo długi czas nie mógł zbliżyć się do żony, choć miał dopiero 34 lata.</p>		
zeznania wnioskodawczyni J. P.	267odw. -269odw.		
zeznania świadka A. P. (1)	272odw.-273odw.		
3.1.11.	<p>Po powrocie do domu do miejscowości M. E. P. (1) dostał nakaz opuszczenia swojego miejsca zamieszkania.</p> <p>Wyjechał z żoną w 1948r do Ł. szukać pracy i mieszkania. Pomagali mu dowódca oddziału AK E. E. (1) ps. (...) i jego podwładny z oddziału T. Ł. (1), którym on pomógł w 1944r, a oni próbowali mu pomóc w Ł..</p>	zeznania wnioskodawczyni J. P.	267odw. -269odw.

Córki początkowo zostały pod opieką babci M. (matki E.). Dopiero po roku przyjechały z babcią do Ł.. Cała rodzina zamieszkała wówczas w małym pokoiku wygospodarowanym z magazynu przy ul. (...).

Ciągle musiał stawiać się na wezwania (...), nie mógł znaleźć pracy.

Później rodzina przeprowadziła się na ul. (...) w Ł..

E. P. (1) miał tam swój pokój, w którym oddzielnie sypiał, osobne sztućce i talerze oraz oddzielnie przechowywaną żywność. Spożywał posiłki sam. Zawsze w ręku miał coś do zasłaniania ust, gdyż czasami pluł krwią.

Cała rodzina była pod opieką Poradni Gruźliczej na ul. (...) w Ł..

Z uwagi na chorobę nie mógł pracować. Choć miał dopiero 34 lata, był na rencie inwalidzkiej, przez co żona musiała pracować ponad siły, aby utrzymać dom.

Nie jedli posiłków przy jednym stole, nie wolno im było odwiedzać go w szpitalach, w których przebywać coraz dłużej. Z czasem coraz częściej i mocniej kasłał.

Mówił, że czuje się wyrzutkiem i pasożytem. Często płakał.

Gdy w (...) urodziła się jego najmłodsza córka J. lekarze zalecili E. P. (1) na chore nerki urynoterapię polegającą na picciu moczu niemowlaka.

Czuł się tym bardzo upokorzony.

Ta faktyczna izolacja od rodziny powodowała u E. P. (1) nawracające stany depresyjne. Był przygnębiony, płaczliwy, bez energii, cierpiał na bezsenność, nawracające bóle, stały niepokój, lęki.

W dniu (...) urodziła się kolejna córka E. J..akt

W 1958 roku mimo starań o bezpieczeństwo zdrowotne członków rodziny, E. P. (1) zaraził gruźlicą córeczkę swej najstarszej córki - półroczną J.. Dziecko spędziło ponad rok na leczeniu szpitalnym i sanatoryjnym w Ł. i w Tuszynie. Co E. P. boleśnie przeżywał.

E. P. (1) czuł się jak wyrwany z korzeniami, co często podkreślał.

Bardzo było mu trudno zaaklimatyzować się w nowym, nieznanym miejscu i otoczeniu. Przeżywał ciężko kolejne przymusowe szpitalne rozstania z matką, żoną i małymi córeczkami,

	<p>zaczął wówczas popadać w depresję.</p> <p>Czuł się osaczony, zagrożony, kontrolowany.</p> <p>Zmarł w 1967 roku w wieku 54 lat na gruźlicze zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych.</p>		
zeznania wnioskodawczyni D. C. (2)	270-270odw.		
zeznania świadka A. P. (1)	272odw.-273odw.		
odpis aktu zgonu E. P. (1)	30		
fotografia	248		
legitymacja inwalidzka	249		
książeczka wojskowa	250-259		
3.1.12.			
3.2. Fakty uznane za nieudowodnione			
Lp.	Fakt	Dowód	Numer karty
3.2.1.			
4. ocena DOWODÓW			
4.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów			
Lp. faktu z pkt 3.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu	

3.1.1	- zeznania wnioskodawczyń, świadka A. P., dowody z dokumentów	<p>Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, składający się przede wszystkim z dowodów z dokumentów, które nie budziły wątpliwości co do ich zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy i nie były kwestionowane przez żadną ze stron oraz wiarygodnych zeznań wnioskodawczyń J. P. (5) i D. C. (2), a także zeznań świadka A. P. (1).</p> <p>Sąd dał generalnie wiarę zeznaniom wnioskodawczyń J. P. (5) i D. C. (2) oraz świadka A. P. (1), co do działalności ich ojca w czasie wojny polegającej na wspomaganiu oddziałów partyzanckich AK, represji jakie go spotkały ze strony władzy radzieckiej, warunków życia w obozach, w których przebywał i ich konsekwencji w postaci stanu zdrowia E. P. (1), ich sytuacji rodzinnej, nie tylko dlatego, iż nie zostały przedstawione sądowi żadne dowody, które kwestionowałyby ich depozycje, ale także dlatego, że były też one potwierdzone dowodami z dokumentów.</p> <p>Sąd nie dał jednak wiary twierdzeniom, że E. P. (1) był represjonowany właśnie za tę działalność na rzecz niepodległego</p>	
-------	---	---	--

bytu Państwa Polskiego. Twierdzenia te są bowiem całkowicie gołosłowne, nie poparte żadnym dowodem. Z przedłożonych w sprawie dokumentów wynika, iż E. P. oficjalnie został aresztowany za wzniecanie waśni na tle narodowościowym pomiędzy Polakami a Białorusinami oraz za oczernianie ZSRR. Data aresztowania tj. 12.11.1944r. wiąże się nierozdzielnie z „zawiadomieniem” (k 73), które w dniu 11 listopada 1944r. wystosowało kilkoro (...), znajdującej się w gminie Z. do Komendanta powiatu (...), w którym skarżyli się na zachowanie komendanta milicji E. P. (1) i milicjanta J., prosili o pomoc i zabranie od nich E. P. (1) i J. P. (4).. Podnosili oni w tym piśmie okoliczności, które odpowiadały wskazanej formalnie przyczynie aresztowania. Nie można zatem wykluczyć, że ta "prośba" mieszkańców sąsiedniej wioski, była rzeczywistą przyczyną dokonanego wówczas aresztowania E. P.. Sama wnioskodawczyni J. P. (5) zeznała, iż nie wyklucza, że jeśli jej ojciec pilnował porządku, a mieszkańcy kradli drzewo, to chcieli się pozbyć strażnika.

Podkreślić także należy, iż rzeczywiście z relacji E. P. (1), którą przytoczyła w

swych zeznaniach wynika, że była sytuacja, kiedy prawosławni Białorusini obchodzili rocznicę rewolucji październikowej ojciec interweniował mówiąc, że tu jest Polska i my nie obchodzimy takich rocznic i to się ludności białoruskiej nie podobało. A zatem okoliczności wskazane w tym powyżej opisanym zawiadomieniu, nie były zmyślane przez mieszkańców - Białorusinów.

Podkreślić należy, iż w zgromadzonym materiale dowodowym nie ma żadnego dokumentu świadczącego o tym, by władze ZSRR miały wiedzę, że E. P. (1) współpracował z AK. Nawet sąsiedzi E. P. nie mieli takiej wiedzy, a tym samym nie mogli się nią podzielić z władzami. Świadczą o tym zeznaia M. J., która informowała o tym, że J. P. (4) był w bandzie. Nie potrafiła natomiast nic powiedzieć o E. P. (1), co wskazuje, że o jego współpracy z AK nie było w środowisku nic wiadomo. Co do J. P. (4) okoliczność ta przewija się w dokumentacji, choćby w zaświadczeniu i raporcie kontrwywiadu radzieckiego, w przypadku E. P. (1) brak takich danych.

Z kolei w aktach osobowych E. P. jest informacja, że został on aresztowany, z przyczyn

nieznanych, w m. Z., kiedy w 1944 r. pełnił obowiązki Komendanta Milicji (akta 201-204, tłumaczenie k 205-206) Jest to o tyle zrozumiałe, że E. P., jak wielu innych w tym czasie, osadzony był w obozie, bez podstawy prawnej, bez jakiegokolwiek orzeczenia sądu, nie przedstawiono mu formalnych zarzutów i nie podano przyczyn zatrzymania i wywiezienia do obozu.

Z tego m.in. względu wnioskodawczynie nie uzyskały informacji o tym, że ich ojciec był represjonowany za współpracę z AK, od samego E. P. (1), nie uzyskały jej także z jakiegokolwiek dokumentu, bo jak już wyżej wskazano, takiego dokumentu brak. Są to zatem jedynie ich domniemania.

Być może oparte na stwierdzeniu jakie zawarł T. Ł. (1) w liście do J. P. (3) (k 45), iż E. P. został aresztowany i osadzony w obozie dla internowanych oficerów AK. Podkreślić jednak należy, iż to także jest twierdzenie całkowicie gołosłowne. Tym bardziej, że w obozach w których przebywał E. P., nie byli osadzani, jak to wynika z tego listu, tylko internowani oficerowie AK. T. Ł. (1), zmarł, nie ma zatem możliwości dopytania go, na jakiej podstawie wysnuł

takie wnioski, co do przyczyny aresztowania E. P., jakie są zawarte w liście. Jest więcej niż prawdopodobne, że było to wyłącznie subiektywne przekonanie T. Ł.. Albowiem, jak już wskazano powyżej, sami aresztowani w sytuacji, gdy nie toczyło się przeciwko nim postępowanie sądowe, byli pozbawieni wolności bez wyroku, nie wiedzieli, jaka jest rzeczywista przyczyna ich aresztowania. Wskazują na to choćby informacje zawarte w aktach osobowych brata stryjecznego ojca wnioskodawczyń J. P. (4), że aresztowany nie zna przyczyn aresztowania. (tłumaczenie k 80-81)

Z kolei w piśmie zatytułowanym „Wspomnienie L. M. (1) z M. z okresu II wojny światowej” znajduje się informacja, że E. P. został komendantem milicji w Zalesi gdy nie było już Niemców, ale gdy weszli Rosjanie milicja przeszła pod nadzór NKWD, że milicjanci nie byli z tego zadowoleni i próbowali się przeciwstawić NKWD, a skończyło się to tym, że aresztowano E. P. (3) i J. P. (4), który był milicjantem w Z.. Podkreślić należy, iż to także nie wskazuje, że Rosjanie mieli jakąkolwiek wiedzę o współpracy E. P. z AK i dlatego go aresztowali.

	<p>Wskazuje jedynie, że E. P. demonstrował niezadowolenie z nadzoru NKWD nad jego służbą milicyjną i próbował się temu przeciwstawić, co z całą pewnością było wystarczającym powodem w tamtych czasach by zostać uznany z element niepewny. Podobnie jednak jak w przypadku twierdzeń T. Ł., do tej relacji L. M. należy także podchodzić z ostrożnością, albowiem także mogą być to jedynie jego subiektywne przekonania. Tym bardziej, że L. M. mógł nie mieć wiedzy na temat zawiadomienia jakie wystosowali do władz mieszkańcy sąsiedniej wsi D., o którym była mowa powyżej.</p> <p>Reasumując sąd daje wiarę wnioskodawczyniom, że są one subiektywnie przekonane, że ich ojciec był represjonowany za działalność na rzecz niepodległego bytu państwa polskiego, jednak nie potwierdzają tego przekonania żadne obiektywne dowody.</p>	
<p>4.2. <i>Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</i></p>		

Lp. faktu z pkt 3.1 albo 3.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu	
5. PODSTAWA PRAWNA			
Odszkodowanie			
1.	Kwota główna	Odsetki	
1.			
Zwięźle o powodach podstawy prawnej			
Zadośćuczynienie			
2.	Kwota główna	Odsetki	
1.			
Zwięźle o powodach podstawy prawnej			
Warunkiem przyznania odszkodowania i zadośćuczynienia na podstawie art. 8 ust. 2a-b w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (tekst jednolity Dz. U. 2021r. poz. 1693) jest stwierdzenie następujących okoliczności:			

1. czy daną osobę, mieszkającą obecnie bądź w chwili śmierci w Polsce, dotknęły represje ze strony radzieckich organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości lub organów pozasądowych;

2. czy wspomniane radzieckie organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości lub organy pozasądowe, stosowały represje, działając na obecnym terytorium Polski w okresie od dnia 1 lipca 1944 r. do dnia 31 grudnia 1956 r. oraz na terytorium Polski w granicach ustalonych w Traktacie Ryskim, w okresie od dnia 1 stycznia 1944 r. do dnia 31 grudnia 1956 r.;

3. czy osoba, którą dotknęły represje ze strony radzieckich organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości lub organów pozasądowych, prowadziła działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego;

4. czy osoba represjonowana na terytorium Polski w granicach ustalonych w Traktacie Ryskim poza obecnym terytorium Polski, prowadziła działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w okresie od dnia 17 września 1939 r. do dnia 5 lutego 1946r;

5. czy wspomniana osoba, była represjonowana ze strony radzieckich organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości lub organów pozasądowych właśnie za tę działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego lub z powodu takiej działalności.

W tym ostatnim punkcie wskazuje się, że musi zachodzić związek przyczynowy między represjami, a wspomnianą działalnością. Ten związek musi być udowodniony, nie może opierać się jedynie na domniemaniu, ciężar przy tym dowodu (lub co najmniej inicjatywy dowodowej), spoczywa na wnioskodawcy (por. wyrok SA we Wrocławiu z dnia 30.03.1999 r. sygn. II AKa – 69/99, OSA 1999, nr 4, poz. 35). Nie wystarcza samo stwierdzenie, iż określona osoba była represjonowana przez radzieckie organy wymiaru sprawiedliwości oraz, że działała ona na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, ponieważ wymagane jest udowodnienie związku pomiędzy taką działalnością a wydanym orzeczeniem lub działaniem niosącym represje (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 13.11.2003 r. sygn. II AKa

– 369/03). Oczywiście, ciężar udowodnienia wskazanych wyżej przesłanek istnienia odpowiedzialności Skarbu Państwa ciążył na wnioskodawczyniach J. P. (5) i D. C. (2).

Podczas postępowania dowodowego wyczerpane zostały wszystkie dostępne możliwości dowodowe. Żaden zaś z przeprowadzonych dowodów absolutnie nie potwierdzał, aby ojciec wnioskodawczyń który, współpracował z członkami Armii Krajowej, która za cel stawiała sobie wyzwolenie Polski, z powodu tej działalności był represjonowany przez organa radzieckie. Z całą pewnością przekonujących dowodów istnienia takiego związku, wymaganych dla zasądzenia żądanego odszkodowania, nie może zastąpić samo subiektywne przekonanie J. P. (5) i D. C. (2), czy nawet T. Ł. (1), na które wnioskodawczynie się powoływały.

Wnioskodawczynie nie wykazały, aby ich ojciec był represjonowany za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego lub z powodu takiej działalności.

Wręcz przeciwnie z przedstawionych dowodów wynika, iż formalnym powodem

aresztowania E. P. (1) było wzniecanie waśni na tle narodowościowym pomiędzy Polakami a Białorusinami oraz oczernianie ZSRR. Biorąc pod uwagę, jak już wskazywano powyżej, że E. P. (1) został aresztowany następnego dnia po tym, jak mieszkańcy wsi złożyli skargę na jego działania jako komendanta milicji i podnosili tam właśnie takie okoliczności, uznać należy, iż oficjalna przyczyna aresztowania mogła być także przyczyną faktyczną.

Tym bardziej, że jak także powyżej wskazywano, nawet sąsiedzi E. P. (na co wskazują zeznania M. J.) nie wiedzieli, że współpracował on z partyzantami z Armii Krajowej, a tym samym nie da się wywieść ze zgromadzonych w sprawie dowodów, że wiedzę taką miały radzieckie organa ścigania.

Przyczyny represji były w ówczesnym czasie różne – począwszy od działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, poprzez działalność antyradziecką i antykomunistyczną, czy choćby poprzez sam fakt posiadania i manifestowania polskiej narodowości, aż po inne czyny, uznawane przez ówczesne władze za czyny niezgodne z prawem czy wręcz przestępcze. Co

więcej tego typu represje napotkały w tamtym czasie ogromną liczbę osób, praktycznie bez żadnego powodu czy uzasadnienia. Dlatego nie wystarczy samo wykazanie, że ojciec wnioskodawczyń działał na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego oraz że był represjonowany.			
Inne			
3.	1.		
Zwiężle o powodach podstawy prawnej			
6. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU W PRZEDMIOCIE ŻĄDANIA			
Zwiężle o powodach rozstrzygnięcia			
Oszkodowanie			
1.	Kwota główna	Odsetki	
1.			
Zadośćuczynienie			
2.	Kwota główna	Odsetki	
1.			
2.	Jak już podniesiono powyżej koniecznym jest		

	<p>bezsporne wykazanie adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy tymi faktami. Ten związek musi być udowodniony, nie może opierać się jedynie na domniemaniu. Ponieważ wnioskodawczyni temu ciążącemu na nich obowiązki nie sprostają Sąd oddalił ich wniosek o zasądzenie na ich rzecz 4 000 000 zł zadośćuczynienia.</p>		
Inne			
3.	1.		
7.	Inne ROZSTRZYGNIECIA Zawarte w WYROKU		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności		
8. Koszty procesu			
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności		
	O kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o art. 13 ustawy z dnia 23 lutego 1991r .		
9. PODPIS			